

Asko Keränen loopt het plein op van zijn oude middelbare school in het Noord-Finse dorp Muhos, dat vlak onder de poolcirkel ligt. Het eerste dat hem opvalt is het raam op de eerste verdieping waar hij altijd uit klom als de muren van het klaslokaal op hem afkwamen. Hij was een roekeloze tiener, voortdurend op zoek naar verzetjes. „Ik probeerde destijds het leven voor mij en mijn omgeving zo interessant mogelijk te maken”, zegt de nu 44-jarige toetsenist/bassist van de Finse cultband 22 Pistepirkko.

Hij gaat de school binnen, opent nieuwsgierig allerlei deuren en doorkruist het gebouw op zoek naar flarden van zijn jeugd. Leerlingen zitten in groepjes in de gangen, de computerruimte, de klaslokalen. Niemand kijkt op van de middelbare rocker met zijn lange smalle lijf, bungelende armen en piekerige haardos. Nog vreemder is dat er geen leerkracht te bekennen is. „Het onderwijssysteem was hier erg stimulerend voor creatievelingen als ik”, zegt Asko. „Als je niet wilde leren of mee kon komen, lieten ze je gewoon je gang gaan.”

Toch stuitte Asko op hevige weerstand toen hij samen met broer P-K en schoolvriend Espe Haverinen vijftientig jaar geleden in zijn eigen dorp Utarjärvi, twintig kilometer verderop, de band 22 Pistepirkko begon. In het gehucht van amper een paar huizen en een boerenstal riep iedereen moord en brand. Het echtpaar Keränen schrok zich een ongeluk: de schuur in de achtertuin was van de ene op de andere dag gepromoveerd tot een oefenruimte waaruit oorverdovende muziek schalde.

Nu is de oefenruimte de houtwerkplaats van Asko's vader Sulo, timmerman in ruste. De cd's van 22 Pistepirkko staan netjes op een plankje in het ouderlijk huis en moeder Helmi toont trots de twee gouden cd's van respectievelijk *Big Lupu* (1992) en *Rumble City, La la Land* (1994) aan de muur. Haar zoon omringt ze met alle zorg. Voor het ontbijt krijgt hij frambozen en bosbessen. 's Middags ziet ze erop toe dat hij goed eet van de rendierstoefpot en na de Scandinavische siësta maakt ze de sauna klaar.

Aanvankelijk speelden de bandleden punkrock en noemden zich Matti Mätä & SS (Fins voor Johnny Rotten & SS), in een tijd dat punkbands de Finse taiga overspoelden. Maar al snel stuitten ze op de beperkingen van dat genre. Om verlost te zijn van de ketenen van welke muziekstijl dan ook, bedachten ze een lieflijke naam die niemand met hun wilde verleden zou associëren: 22 Pistepirkko, een lieveheersbeestje met een geel schild en 22 stippen.

Het jaar daarop wonnen ze tot veler verbaazing het Rockkampioenschap van Finland. Ze waren allesbehalve virtuoze muzikanten, maar hun doel was duidelijk: krachtige, grappige, droevige, vrolijke, vreemde liedjes schrijven en zo snel mogelijk weg uit het dorp om internationaal door te breken. Maar zo snel ging dat niet. Nog jarenlang gingen ze hun eigen gang in het kleine huis in de taiga.

Inmiddels is 22 Pistepirkko een gevestigde naam. Het genre dat de band speelt heet 'eccentric pop'. Bij wijze van eerbetoon aan helden als Velvet Underground, Ramones, Johnny Cash en Bo Diddley combineren ze verschillende Amerikaanse muziekstijlen van blues en country tot punkrock – muziek die wonderwel past in het landschap van hun jeugd, dat met de talloze hardware stores, huizen met veranda's en pick-up trucks Amerikaans oogt. Alleen dragen de mannen hier geen cowboylaarzen maar vilten overschoenen.

De liedjes klinken desolaat, het hoge stemgeluid van zanger P-K en de ijle klanken roepen een sfeer van uitgestrekte en winderige streken op. Ze zingen teksten met licht filosofische inslag en veel absurdisme in een grappig krom soort Engels, dat ze trots 'broken En-

P-K en Asko foto Paul Alexander

Rock van de taiga

De Finse cultband 22 Pistepirkko

Vijftientig jaar geleden werd in het hoge Noorden van Finland de 'eccentric pop'-band 22 Pistepirkko opgericht. Een jaar later waren ze nationaal Rockkampioen. Inmiddels toeren ze de hele wereld over. „We hebben een extreem slecht humeur.”

PAUL ALEXANDER

glish' noemen. Ze worden gewaardeerd om hun geluid en hun mentaliteit: de plattelands-rebellie doorspekt met een fikse dosis humor spreekt tal van fans aan, in Finland, Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en Nederland. Bijna jaarlijks komen ze naar ons land om met een aantal optredens een kleine maar trouwe groep bewonderaars te bedienen.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan verschijnt binnenkort hun eerste single *Ouwee* uit 1983 op cd. Het is de bedoeling dat er ergens dit jaar een jubileumconcert komt.

Nu hebben ze een optreden voor eigen publiek in de onlangs door vrienden geopende club Kuudes Linja in de hippe wijk Kallio. Daartoe komen ze bijeen voor een repetitie in

het 'countryhouse' van drummer Espe, op honderd kilometer van Helsinki. Na de koffie en knäckebröd gaan de bandleden de trap op naar zolder. Espe, die als de mysterieuze van het stel geldt, gaat achter zijn drumstel zitten met zijn vilten sloffen nog aan. De gedreven P-K, die de microfoons is vergeten, vindt in een oude doos hun allereerste microfoon, in 1982 van hun laatste zakcenten aangeschaft. Asko, rusteloos en altijd twee stappen vooruit met zijn gedachten, test met basgitaar om de hals de synthesizer.

Op de oefenzolder gaat het er democratisch aan toe. Om de beurt kiezen ze drie nummers uit. De repetitie lijkt niet meer dan een formaliteit. Moeiteloos schudden ze de muziek uit hun mouw. Toch waken ze ervoor niet in routine te vervallen. Nog steeds is hun devies het voor alle partijen zo spannend mogelijk te houden. P-K: „Ik hou niet van bands die elke avond hetzelfde toneelstukje opvoeren. AC/DC kan dat misschien, die zijn echt goed. Voor ons werkt het niet.”

Juist omdat ze ruimte laten voor onverwachte gebeurtenissen, hebben ze als live act een reputatie opgebouwd. Zo kan P-K opeens tijdens een solo zijn snaren ontstemmen, wat zeer effectief uitpakt. Of de band besluit ter plaatse een succesnummer twee keer achter elkaar te spelen, tot uitzinnige vreugde van de zaal. „Utarjärvi, Utarjärvi”, scandeert het publiek dikwijls. Voor de ware 22 Pistepirkkofan heeft het dorp inmiddels mythische proporties.

Hun geheim is dat ze zich volledig laten leiden door hun luimen. Dat maakt hun muziek grillig, impulsief en spannend. Zo kan Asko een concert beginnen door te zeggen: „We hebben een extreem slecht humeur”, om vervolgens de sterren van de hemel te spelen. Ook lopen de spanningen tussen de broertjes wel eens zo hoog op dat Asko in woede een verster-

ker omver trapt waarop P-K voortijdig het concert afbreekt. Wat dat betreft is het net een vijftientigjarig huwelijk, met alle spanningen, uitbarstingen en ontrouw die daarbij kunnen horen. Espe: „In die vijftientig jaar dat we bij elkaar zijn, ben ik zeker vijftientig keer van plan geweest eruit te stappen.”

Zolang de partners nog om elkaar kunnen lachen, werkt het. Dankzij hun relativiseringsvermogen en immer parate understatementen is het plezier nog niet verdwenen. „De verkoop van onze cd's is bescheiden”, zegt Asko. „Niet veel mensen kennen ons. We behoren tot de underground.” P-K vult aan: „We mogen dan freaks zijn, we kunnen in ieder geval in ons levensonderhoud voorzien.”

De laatste jaren groeit de behoefte aan activiteiten buiten de band om. Asko vormt een band met zijn vriendin, de kunstenaar Marjatta Oja. P-K wil een plaat maken met een West-Afrikaanse percussionist die hij van de straat heeft opgepikt. Ook hebben de bandleden een paar jaar geleden het platenlabel Bone Voyage Recording Company opgericht en produceren ze cd's van een jonge generatie bands met welluidende namen als de Underwater Sleeping Society and Goodnight Monsters.

‘Ik hou niet van bands die altijd hetzelfde toneelstukje opvoeren’

Hoezeer de bandleden van elkaar verschillen blijkt ook weer voor het optreden in Kuudes Linja. Terwijl stipt op aanvangstijd een progressief publiek van alle leeftijden een lange rij vormt voor de deur, sluit de band enigszins verlaat de soundcheck af. Asko stui-tert stijf van de zenuwen van de ene naar de andere ruimte om zich uiteindelijk in een rommelhok op te sluiten. Espe maakt met zijn vriendin een avondwandelingsetje. P-K zit backstage achterover gezakt op de bank te keuvelen met de artiesten van supportact Duo, terwijl de bakjes met eten van de afhaalchinese over tafel slingeren.

In de zaal verkoopt Jussi Niemelä, alias Steinspinne, T-shirts en cd's. Hij helpt de band met het schrijven van teksten en vertelt hoe een liedje ontstaat. „Asko komt met een idee naar me toe en zegt bijvoorbeeld: schrijf een tekst over een jongen die te verlegen is om het meisje van zijn dromen aan te spreken.” Zo ontstond het melancholieke 'I Knew'.

De zaal is inmiddels gevuld met publiek. De stemming is goed en tegelijk ingetogen. Allemaal introverte Finnen staan met pullen bier in de hand in kleine groepjes te praten. Tijdens het optreden is van echt dansen geen sprake. Asko roept de zaal in: „Het volgende nummer is 'Frankenstein'. We hebben niet altijd zin om erbij te zingen. Dus als iemand uit het publiek wil, is hij van harte welkom.” Maar hij krijgt geen respons. Pas als de band de hit 'Birdy' uit 1993 inzet, laten de doodverlegen, vriendelijke fans zich gaan. Ook bands krijgen het publiek dat ze verdienen. In het geval van 22 Pistepirkko is dat een zaal vol gesloten, schuchtere, stijfkoppige, vriendelijke en individualistische Finnen, die in een zeldzaam moment van verbondenheid in gebroken Engels uitbarsten: „I know, it don't really matter. Does it really matter, if we go insane, my darling?”